

Finansowy Barometr ING

Międzynarodowe badanie ING na temat inwestycji i instrumentów finansowych

Wybrane wyniki badania przeprowadzonego dla Grupy ING przez IPSOS

Kwiecień 2017

thinkforward

O badaniu

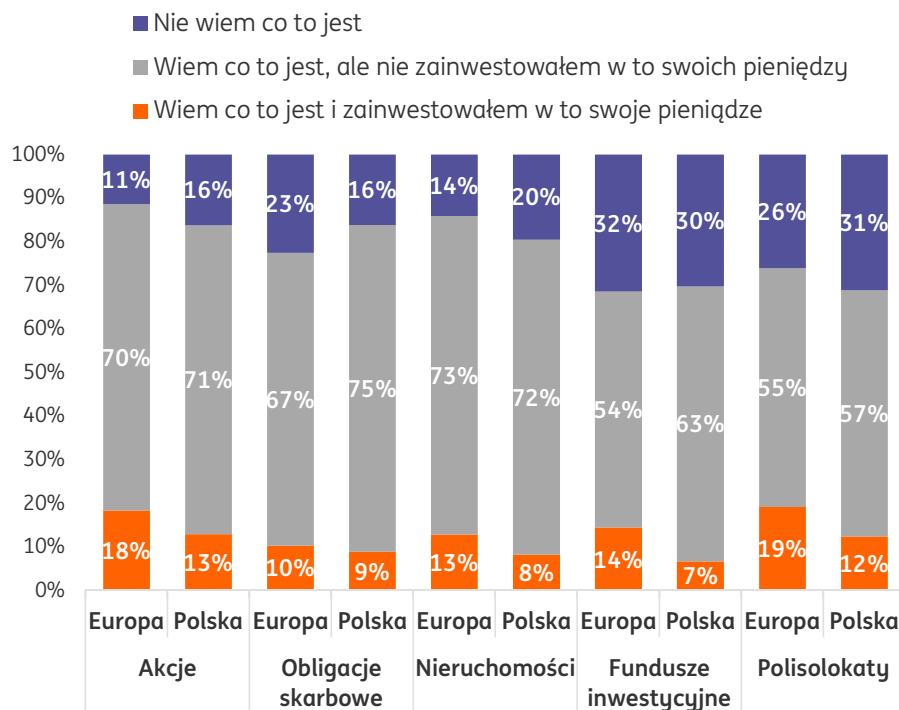

Finansowy Barometr ING

- Międzynarodowe badanie Grupy ING prowadzone w od 2011 roku.
- Bada zachowania i postawy konsumentów wobec zagadnień finansowych w Polsce i na świecie
- Każda edycja koncentruje się na innym obszarze finansów
- **Obecna edycja badania została** przeprowadzona w 13 krajach: Polska, Austria, Belgia, Czechy, Francja, Hiszpania, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Rumunia, Turcja, Wielka Brytania, Włochy
- Próba badawcza: 12585 respondentów, 1000 z Polski. Próba reprezentatywna ze względu na wiek, płeć oraz region zamieszkania.
- Wykonawca badania: IPSOS
- Czas realizacji: listopad 2016
- Metoda badawcza: wywiady kwestionariuszowe wspomagane komputerowo (CAWI)

Motywacja badania

Deklarowana przez Polaków znajomość instrumentów finansowych (w teorii/w praktyce) na tle przeciętnych odpowiedzi mieszkańców Europy (2016 r)

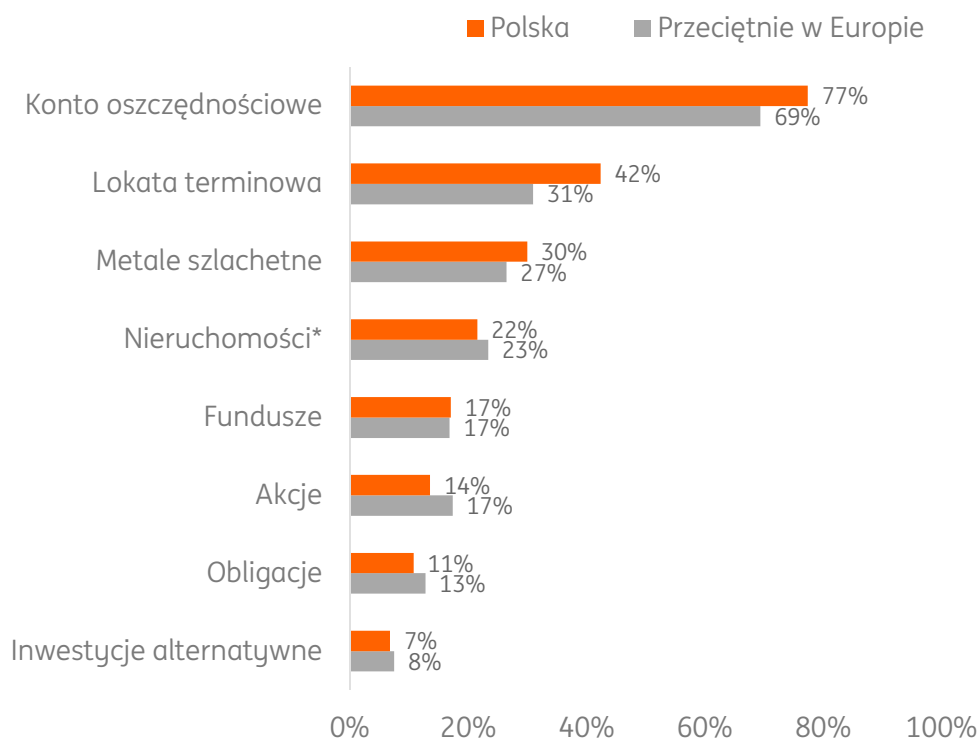
- W niedawnym raporcie OECD* mierzącym umiejętności finansowe w różnych krajach, Polska zajęła ostatnie miejsce. Wynikało to nie tyle z braku wiedzy na temat finansów, co raczej braku umiejętności stosowania tej wiedzy w praktyce oraz krótkiego horyzontu planowania finansów.
- Spostrzeżenie OECD pokrywa się z wynikami „Finansowego Barometru ING”. Polacy podobnie jak mieszkańcy innych państw Europy deklarują znajomość różnych instrumentów finansowych (akcje, obligacje, fundusze inwestycyjne, polisokaty, itp.). Wyraźnie rzadziej natomiast przyznają, że zainwestowali w te instrumenty własne pieniądze.
- W bieżącej edycji badania IIS zbadaliśmy, co Polacy sądzą na temat korzyści i ryzyka wiążących się z posiadaniem różnych instrumentów finansowych oraz dlaczego rzadko są skłonni zainwestować w nie własne pieniądze.

Główne wnioski z badania

- Główną przyczyną niechęci Polaków do inwestowania/lokowania swoich oszczędności wydaje się ponadprzeciętna awersja do ryzyka. Dotyczy to szczególnie akcji i funduszy inwestycyjnych. Polacy częściej niż mieszkańcy innych państw jako powody nieinwestowania wskazują niepewność stopy zwrotu oraz możliwość poniesienia strat.
- Równocześnie dzięki wyższym stopom procentowym niż na Zachodzie, Polacy postrzegają lokaty terminowe i konta oszczędnościowe w bankach jako bardziej korzystne niż przeciętnie w Europie. Percepcja ta może jednak ulec zmianie ze względu na szybki wzrost inflacji w 2017 r., za sprawą którego oprocentowanie lokat nie będzie rekompensować wzrostu cen.
- Polacy postrzegają nieruchomości za najbardziej korzystną i zarazem obarczoną niewielkim ryzykiem inwestycję. Główną barierą, która powstrzymuje nas przed ulokowaniem w nich swoich oszczędności jest brak potrzebnych środków finansowych. Tym niemniej, silnie pozytywny wizerunek, jaki mają nieruchomości inwestycyjne w oczach Polaków, może przełożyć się na zainteresowanie tzw. REIT-ami (Real Estate Investment Trust), czyli funduszami inwestującymi w nieruchomości na wynajem.
- Same fundusze inwestycyjne, podobnie jak akcje, posiadają wśród Polaków nienajlepszy wizerunek. Korzyści z ich posiadania postrzegane są jako niewielkie, zaś ryzyko jako bardzo duże. Prawdopodobnie wynika to z pamięci konsumentów o kryzysie na rynku akcji w 2007 r. (i brakiem silnej hossy od tamtego czasu).

Jakie instrumenty finansowe posiadamy?

Czy aktualnie posiadasz następujące instrumenty finansowe?
Odpowiedzi twierdzące

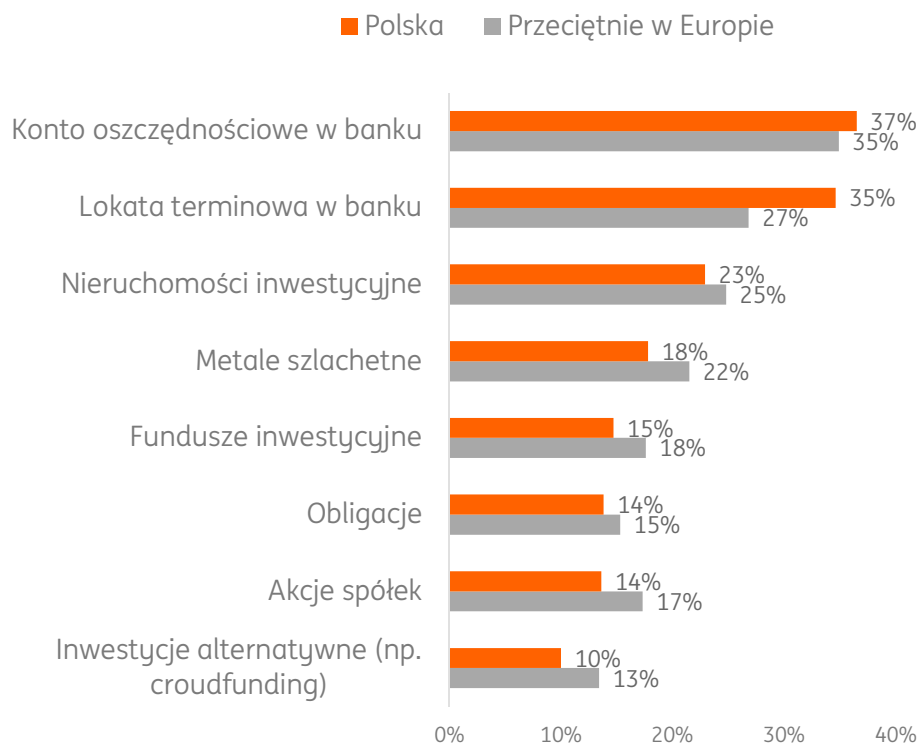

* Nieruchomości rozumiane inwestycyjnie, inne niż własne mieszkanie respondenta

- Zdecydowanie najczęściej posiadanym w Polsce instrumentem lokowania bądź inwestowania oszczędności jest konto oszczędnościowe w banku (77% wskazań) oraz lokata terminowa (42% wskazań). Odpowiedzi te są zgodne z wynikami badania NBP o sytuacji finansowej gospodarstw domowych w Polsce.
- Zaskakująco wielu respondentów potwierdziło posiadanie metali szlachetnych (30%) oraz nieruchomości (rozumianych inwestycyjnie: 22%), które są tradycyjnie postrzegane jako bezpieczne, ale również są mało płynne i kosztowne w utrzymaniu.
- W porównaniu z mieszkańcami innych państw Europy, Polacy częściej lokują oszczędności w bankach oraz kupują metale szlachetne (złoto, srebro), natomiast wyraźnie rzadziej inwestują w akcje i obligacje.
- Ranking popularności poszczególnych instrumentów lokowania/inwestowania oszczędności w Polsce i Europie jest bardzo zbliżony.

Jakie instrumenty finansowe byłibyśmy skłonni posiadać?

Czy byłbyś skłonny ulokować 10% swoich oszczędności w dany instrument finansowy, gdyby było to możliwe?*

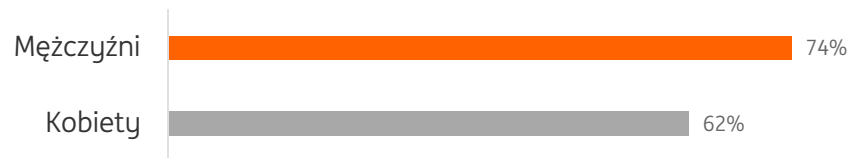

*Na wykresie przedstawiono sumę odpowiedzi „z dużym prawdopodobieństwem” i „prawdopodobnie”

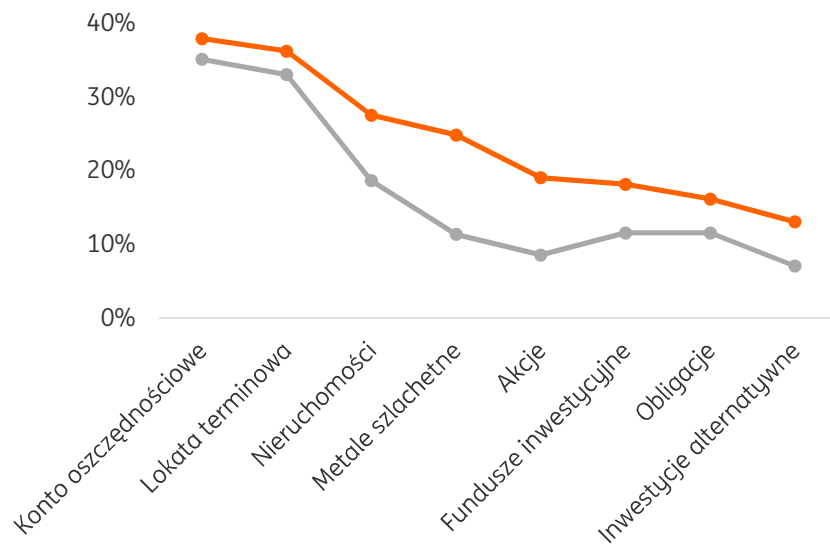
- Wysoką awersję ludzi do ryzyka potwierdza nie tylko to w jaki sposób alokują swoje oszczędności, ale również to, w jaki sposób chcieliby je ulokować, gdyby mieli ku temu nieograniczone możliwości.
- Paradoksalnie, gotowość do ulokowania 10% swoich oszczędności na koncie oszczędnościowym, lokacie terminowej lub w metalach szlachetnych wyraziło mniej osób, niż zadeklarowało, że je posiada (odpowiednio 37% vs 72%, 35% vs 42% oraz 18% vs 30%).
- W przypadku wszystkich instrumentów oprócz lokat i kont oszczędnościowych, Polacy wykazują mniejszą gotowość do zainwestowania w nie własnych oszczędności niż przeciętnie w Europie.

W złoto i nieruchomości są bardziej skłonni inwestować mężczyźni

Czy posiadasz jakiegokolwiek oszczędności? Tak

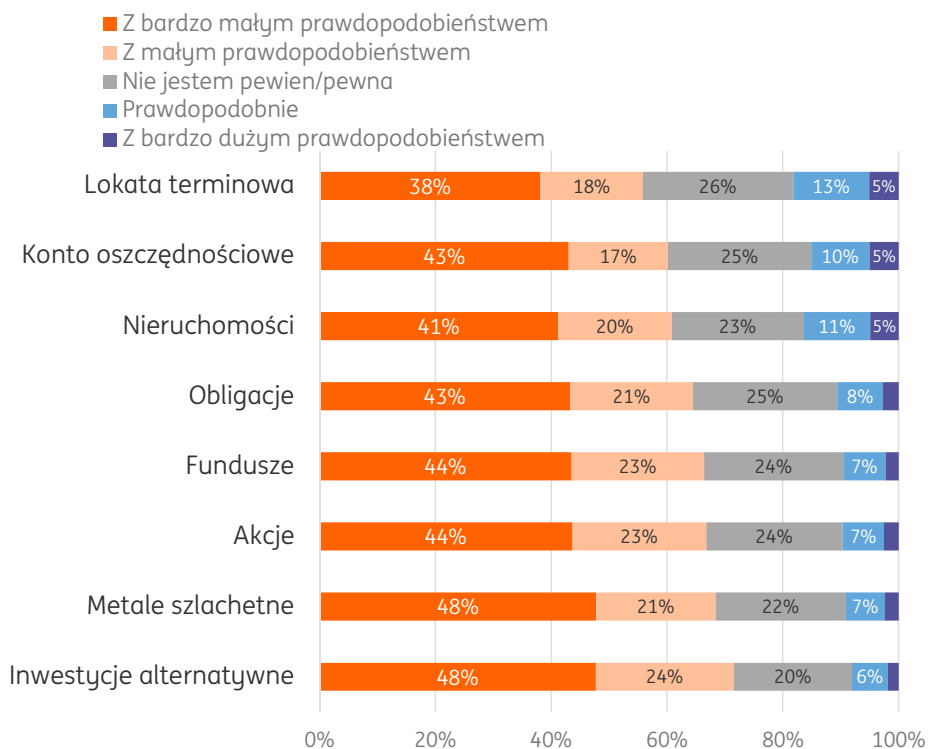
Byłabym gotowa/gotowy do zainwestowania 10% moich oszczędności w dany instrument finansowy

- Kobiety wyraźnie rzadziej deklarują posiadanie oszczędności niż mężczyźni. Wynika to stąd, że mniej zarabiają (o 10-15%), mają niższe emerytury (o 30%) oraz częściej rezygnują z pracy.
- Kobiety wydają się cechować większą awersją do ryzyka. W przypadku każdego instrumentu finansowego deklarują mniejszą gotowość do zainwestowania własnych środków niż mężczyźni.
- Kobiety tylko nieco mniej niż mężczyźni są skłonne inwestować w relatywnie bezpieczne instrumenty: konta oszczędnościowe, lokaty oraz obligacje. Dużo mniej gotowe są natomiast zainwestować w metale szlachetne, akcje, nieruchomości i fundusze inwestycyjne.

Jeśli nie posiadam akcji, jestem mniej skłonny w nie inwestować

Czy bylibyś skłonny ulokować 10% swoich oszczędności w dany instrument finansowy, gdyby było to możliwe?*

* Odpowiedzi tylko tych osób, które nie mają danego instrumentu

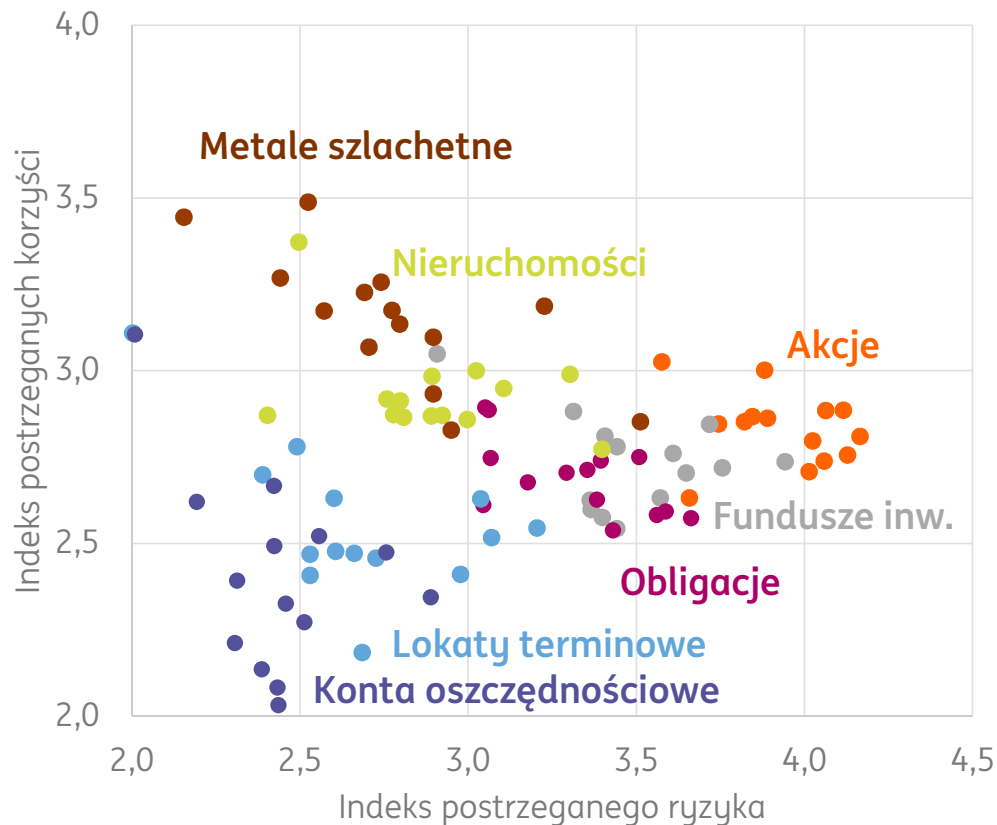
- Osoby które nie posiadają danego instrumentu finansowego, zgodnie z intuicją, wyrażają mniejszą skłonność do ulokowania w niego nawet niewielkiej części swoich oszczędności w ten instrument.
- Zaskakujące jest natomiast, że brak gotowości respondentów do ulokowania nawet niewielkiej części swoich środków w dany instrument jest bardzo zdecydowana. Odsetek odpowiedzi: „Z bardzo małym prawdopodobieństwem” jest przypadku większości instrumentów blisko dwukrotnie większy niż odsetek odpowiedzi „nie jestem pewien”.
- Odpowiedzi te sugerują, że istnieje bardzo duży brak zaufania do instrumentów finansowych w ogóle.

Korzyści i ryzyko

Dwie płaszczyzny postrzegania instrumentów finansowych

Postrzegane ryzyko i korzyści różnych rodzajów inwestycji w Europie

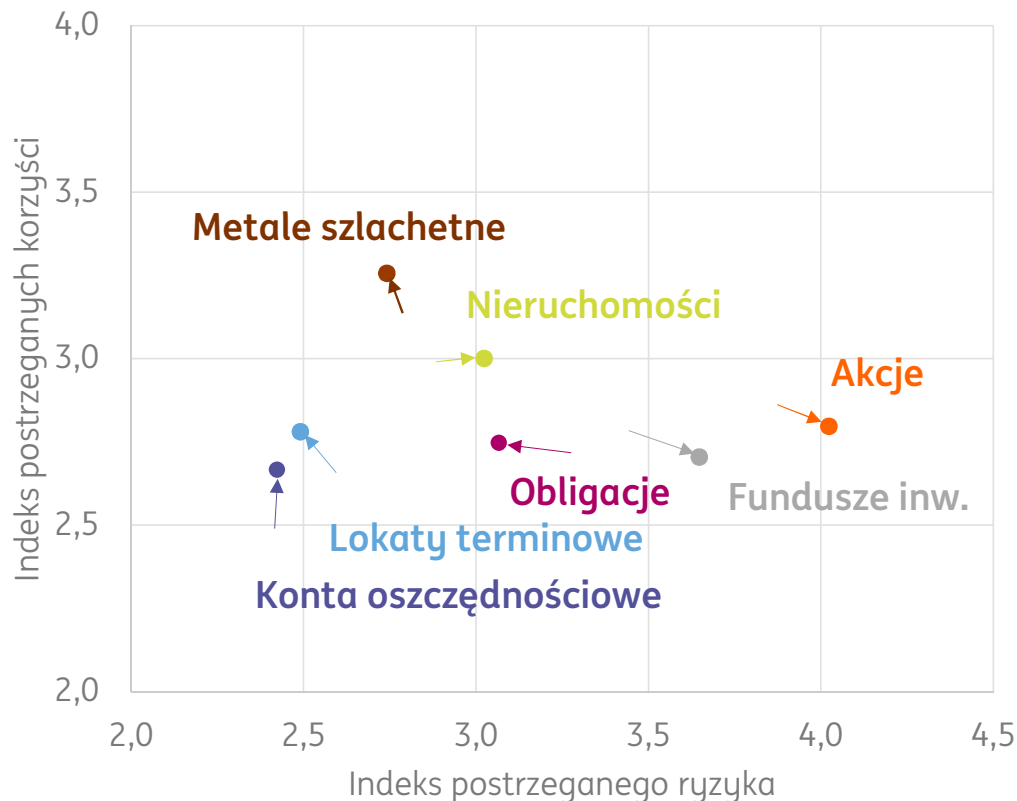
Mapa postrzeganej atrakcyjności różnych sposobów lokowania/inwestowania oszczędności (13 państw Europy)

- Poprosiliśmy respondentów o wskazanie na skali 1-5 na ile wysoko szacują ryzyko i korzyści finansowe z ulokowania 10% w danym instrumencie. Średnia liczba przyznanych punktów posłużyła nam do budowy indeksu postrzeganego ryzyka oraz indeksu korzyści z różnych instrumentów finansowych.
- Na mapie po lewej stronie zazaczyliśmy wartości indeksów dla poszczególnych instrumentów we wszystkich krajach, w których przeprowadziliśmy badanie.
- W prawie wszystkich krajach lokaty terminowe w bankach są postrzegane jako najmniej ryzykowne, ale i najmniej korzystne instrumenty finansowe, co nie jest szczególnie zaskakujące. Podobnie jak fakt, że akcje i fundusze inwestycyjne są uznawane za bardziej ryzykowne.
- Zaskakujące jest natomiast, że metale szlachetne (np. srebro i złoto) oraz nieruchomości powszechnie są uznawane w Europie za najbardziej korzystne finansowo, mimo że ceny ani jednych ani drugich nie wzrosły istotnie w ciągu ostatnich 5 lat (a ceny metali szlachetnych nawet istotnie spadały).

Postrzegane ryzyko i korzyści rodzajów inwestycji w Polsce

Polska mapa postrzeganej atrakcyjności różnych sposobów lokowania/inwestowania oszczędności

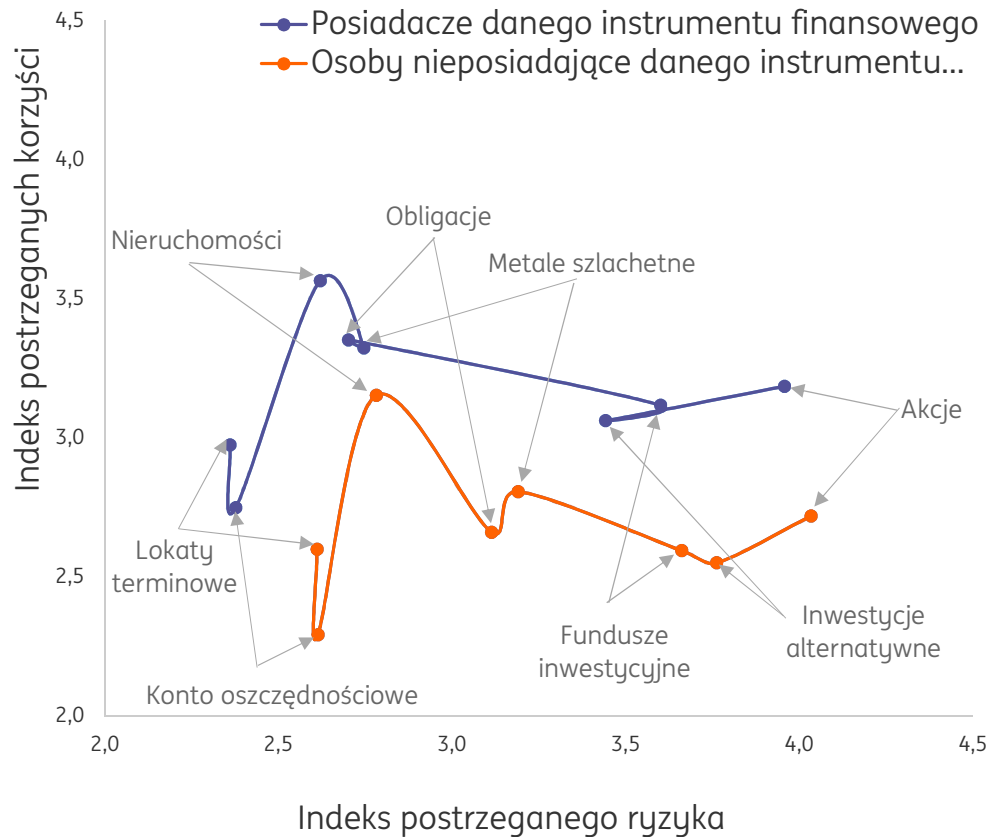
- Wykres obok przedstawia tę samą mapę, co na poprzednim slajdzie, ale z zaznaczeniem wyłącznie odpowiedzi udzielonych przez Polaków. Strzałką zaznaczano położenie danego punktu względem średniej w Europie (dla tej samej pary indeksów dla tego samego instrumentu).

Jak Polacy postrzegają różne instrumenty finansowe na tle mieszkańców innych państw Europy?

- Akcje i fundusze inwestycyjne postrzegają jako bardziej ryzykowne i nieznacznie mniej korzystne finansowo.
- Obligacje jako mniej ryzykowne i tak samo korzystne finansowo.
- Metale szlachetne, lokaty terminowe i konta oszczędnościowe jako bardziej korzystne i nieznacznie mniej ryzykowne. W przypadku tych ostatnich jest to o tyle mało zaskakujące, że oprocentowanie depozytów jest u nas dużo wyższe niż w strefie euro.

Jak posiadanie danego instrumentu wpływa na jego postrzeganie?

Postrzeganie ryzyka i korzyści z różnych instrumentów finansowych przez osoby, które je posiadają i nie posiadają

- Respondentom zadaliśmy m.in. pytanie, czy posiadają aktualnie instrumenty finansowe, będące przedmiotem badania.
- Chcieliśmy w ten sposób przekonać się, czy posiadanie poszczególnych instrumentów wpływa na ogólną ocenę ich ryzyka oraz korzyści płynących z ich posiadania.
- Odpowiedź jest twierdząca, przy czym posiadania danego instrumentu w większym stopniu koreluje się z większymi oczekiwanymi korzyściami, niż z mniejszym postrzeganym ryzykiem.
- Największa różnica postrzegania dotyczy obligacji skarbowych, metali szlachetnych oraz lokat i kont oszczędnościowych w bankach. Ich posiadacze postrzegają związane z nimi ryzyko jako dużo mniejsze niż pozostali respondenci. Zależność ta nie występuje w przypadku akcji i funduszy inwestycyjnych, których posiadacze dostrzegają większe korzyści, ale takie samo ryzyko.

Źródła braku zaufania

Dlaczego Polacy nie lokują swoich oszczędności w ryzykowne instrumenty finansowe?

Dlaczego Polacy nie inwestują w niektóre instrumenty finansowe?

Dlaczego nie ulokowałeś swoich środków w dany instrument?*

	Akcje	Fundusze inwestycyjne	Obligacje	Metale szlachetne	Nieruchomości inwestycyjne	Lokata terminowa	Konto oszczędnościowe	Inwestycje alternatywne
Nie mam wystarczających środków	30%	30%	33%	37%	48%	38%	35%	28%
Mogę stracić pieniądze	29%	22%	12%	15%	7%	7%	6%	23%
Zwrot z tego instrumentu jest niepewny	26%	23%	18%	18%	9%	11%	9%	25%
Nigdy nie zastanawiałem się nad tym instrumentem	19%	23%	24%	23%	19%	17%	18%	30%
Koszty są zbyt wysokie	10%	10%	7%	11%	18%	7%	10%	8%
Inwestowanie w ten instrument jest zbyt absorbujące czasowo	9%	10%	7%	3%	3%	4%	3%	4%
Minimalna kwota inwestycji jest zbyt wysoka	7%	5%	6%	6%	13%	6%	6%	6%
Inna odpowiedź	1%	1%	2%	1%	1%	3%	5%	2%

* Respondenci mogli wskazywać więcej niż jedną odpowiedź

- Głównym powodem, dla którego Polacy nie lokują swoich oszczędności w instrumentach finansowych jest brak wystarczającej sumy oszczędności. Największą przeszkodą jest to w przypadku nieruchomości, gdzie środki potrzebne na wejściu są faktycznie największe. Pozostałe instrumenty są dostępne nawet przy znikomych środkach, ale należy pamiętać, że 32% Polaków deklaruje, że nie ma żadnych oszczędności.
- Sama możliwość utraty pieniędzy oraz niepewność stopy zwrotu zniechęcają przede wszystkim do zakupu akcji, funduszy inwestycyjnych oraz inwestycji alternatywnych (>20% wskazań) oraz z mniejszym stopniem obligacji i metali szlachetnych (>10% wskazań)
- Istnieje dość znaczna grupa osób (ok. 20% Polaków), które nie rozważają pełnego spektrum możliwości lokowania/inwestowania oszczędności.
- Czasochłonność procesu inwestycyjnego dla stosunkowo niewielu osób (<10%) jest argumentem przeciwko inwestowaniu w dany instrument finansowy.

Dlaczego Polacy nie inwestują w niektóre instrumenty finansowe?

Różnice między odsetkami odpowiedzi (pkt.proc) w Polsce i w Europie odnośnie przyczyn nieinwestowania w poszczególne instrumenty

	Akcje	Fundusze inwestycyjne	Obligacje	Metale szlachetne	Nieruchomości*	Lokata terminowa	Konto oszczędnościowe	Inwestycje alternatywne
Nie mam wystarczających środków	-1.9	-0.4	2.0	-0.3	-4.1	2.8	-6.3	-0.9
Mogę stracić pieniądze	0.3	1.8	-6.1	2.9	-1.5	-2.1	-1.6	2.7
Zwrot z tego instrumentu jest niepewny	2.4	4.6	0.1	3.0	-0.1	-2.7	-1.6	4.9
Nigdy nie zastanawiałem się nad tym instrumentem	-3.4	-6.5	-4.6	-5.3	1.0	-10.1	-2.3	-3.7
Koszty są zbyt wysokie	2.6	2.5	0.1	1.4	1.8	1.5	2.7	1.8
Inwestowanie w ten instrument jest zbyt absorbujące czasowo	-0.5	1.4	-0.5	-0.8	0.0	-0.2	-0.2	-3.3
Minimalna kwota inwestycji jest zbyt wysoka	0.9	-0.2	0.9	0.5	1.3	0.9	1.2	0.8
Inna odpowiedź	-0.6	-0.8	-0.6	-1.0	-0.9	-0.7	0.6	-0.1

- Na tle innych państw Europy Polacy wyraźnie rzadziej przyznają się do nierozważania inwestycji w poszczególne instrumenty finansowe. W przypadku lokat terminowych różnica ta przekracza nawet 10 pkt proc. (17% respondentów w Polsce i 27% przeciętnie w Europie). W przypadku funduszy inwestycyjnych, metali szlachetnych i obligacji różnica ta jest mniejsza, ale wciąż zauważalna.
- Niepewność dotycząca stopy zwrotu z inwestycji oraz możliwość straty pieniędzy częściej zniechęcają Polaków (niż przeciętnie w Europie) do inwestycji w akcje, fundusze inwestycyjne oraz metale szlachetne i inwestycje alternatywne
- Polacy nieznacznie rzadziej niż przeciętnie w Europie narzekają na zbyt wysokie koszty inwestycji, jako przyczynę rezygnacji z nabycia danego instrumentu finansowego.
- Pozostałe różnice wydają się nieistotne statystycznie.

* Pytanie zostało zadane tylko tym, którzy zadeklarowali, że nie posiadają danego instrumentu finansowego

Więcej informacji na temat prezentacji i badania chętnie udzielą:

Karol Pogorzelski

ekonomista ING

karol.pogorzelski@ingbank.pl

tel. 22 820 4891

Miłosz Gromski

menadżer ds. komunikacji ING

milosz.gromski@ingbank.pl

tel. 22 820 4093